

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

*Світлій пам'яті Наталі Миколаївни Кушнарєнко
(21.10.1950 — 09.01.2025)*

9 січня 2025 р. бібліотечно-інформаційна галузь України зазнала великої втрати: відійшла в засвіти визнана класик бібліотекознавства, документознавства, теорії та методології соціальних комунікацій, докторка педагогічних наук, професорка, заслужений працівник культури України, професорка кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій Харківської державної академії культури Наталя Миколаївна Кушнарєнко.

На її працях зростало не одне покоління науковців і практиків бібліотечної та документознавчої сфери, вона сформувала потужну наукову школу, підготувавши 15 докторів і кандидатів наук зі спеціальності "Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство", а монографії та підручники створили міцний фундамент для розвитку галузевої науки та освіти.

Увесь професійний життєпис Наталі Миколаївни пов'язаний із Харківською державною академією культури, у якій вона понад 50 років плідно працювала на освітній, науковій, організаційно-управлінській і виховній нивах, сповна віддаючи свій талант та знання улюбленій справі. Її ім'я широко відоме у фахових колах України та інших країн світу, асоціюється зі статусом фундаторки й лідерки славетної харківської освітньо-наукової школи бібліотечно-інформаційного та документознавчого спрямувань.

Закінчивши у 1972 р. Харківський державний інститут культури, Наталя Миколаївна пройшла шлях від викладачки до доцентки, професорки, завідувачки кафедри, деканеси факультету бібліотекознавства та інформатики, проректорки з наукової роботи. Її науковий доробок становлять понад 500 фундаментальних і прикладних наукових розвідок. Серед них: 14 науко-

вих монографій (одноосібні й у співавторстві), 30 підручників і навчальних посібників (з перевиданнями), 85 навчально-методичних матеріалів, 268 наукових статей, 83 тези доповідей на міжнародних і всеукраїнських наукових форумах, 28 рецензій, 2 дисертації та 2 автореферати докторської та кандидатської дисертацій, 18 видань за науковою редакцією та ін.

Праці Наталі Миколаївни по праву належать до ядра галузевого потоку публікацій, адже вони неодноразово перевидавалися, поширені не лише в Україні, а й в інших країнах світу, мають підвищений попит у студентів, аспірантів, викладачів, перебувають у рейтингу найцитованіших фахових досліджень, є знаковими в освітньо-науковому просторі вищої бібліотечно-інформаційної освіти.

Найвагомішим є внесок Н. Кушнарєнко в розроблення закономірностей, тенденцій, базових принципів, теоретико-методологічних засад, поняттєво-термінологічного апарату документології, бібліотечного фондознавства та краєзнавства як наукових і навчальних дисциплін, студіювання концептуальних основ вищої бібліотечно-інформаційної освіти, підготовку й атестацію наукових і науково-педагогічних кадрів.

Упродовж 1999—2010 рр. Наталя Миколаївна очолювала спеціалізовану вчену раду ХДАК Д 64.807.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук із соціальних комунікацій зі спеціальностей 27.00.03 "Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство", 27.00.01 "Теорія та історія соціальних комунікацій", у межах яких підготовлено понад 50 докторів і кандидатів наук.

У 1999—2007 рр. Н. Кушнарєнко була відповідальною редакторкою фахового збірника наукових праць "Вісник Харківської державної академії культури"; у різні роки — членкинею редколегій українських професійних журналів "Вища школа", "Нові технології навчання", "Вісник Книжкової палати", "Бібліотечна планета", "Бібліотечна освіта, наука, практика" та ін. Тривалий час була членкинею Комісії з акредитації та ліцензування МОН; Науково-методичної комісії Міністерства культури України; Експертної ради з культури, мистецтва і туризму Державної акредитаційної комісії України; Комісії МОН з акредитаційної експертизи якості підготовки

фахівців у закладах вищої освіти України; головою підкомісії з документознавства та інформаційної діяльності Науково-методичної ради з питань освіти МОН тощо.

Н. Кушнарєнко була талановитою організаторкою підготовки науково-педагогічних кадрів. За роки перебування на посаді проректорки з наукової роботи ХДАК вона доклала значних зусиль до суттєвого підвищення наукового статусу ЗВО, формування потужного осередку підготовки української інтелектуальної еліти в галузі культурології, мистецтвознавства, книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства, створення якісно нової дієвої системи підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Бездоганне знання справи, висока наукова продуктивність, інноваційне мислення, професійна успішність, відкритість до спілкування, творчий хист, неймовірна працелюбність, неабиякі організаторські здібності, демократичність, щирість, людяність, уміння долати труднощі й твердо захищати свої переконання — усі ці риси Наталі Миколаївни забезпечили любов і потужну підтримку колег-однодумців, провідних вітчизняних і закордонних учених, незмінну повагу студентів і молодих науковців.

За вагомий особистий внесок у розвиток української культури й мистецтва, підготовку висококваліфікованих кадрів Указом Президента України в 1999 р. Н. Кушнарєнко було надано почесне звання "Заслужений працівник культури України". За рішенням Всесвітнього бібліографічного інституту (США) у 1999—2002 рр. учену визнано найкращою жінкою-професіоналом. У 1998 р. як авторку підручника "Документоведення" нагороджено премією й дипломом виставки-ярмарку науково-педагогічних ідей "Освіта Харківщини" в номінації "Кращий під-

ручник року"; у 1999 р. — Почесною грамотою Харківської обласної держадміністрації, а також дипломом обласного конкурсу "Вища школа Харківщини — кращі імена" в номінації "Кращий декан"; у 2003 р. — Почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації; у 2004 р. — Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України "За багаторічну плідну працю в галузі культури"; у 2008 р. — дипломом обласного конкурсу "Вища школа Харківщини — кращі імена" в номінації "Кращий викладач професійно-орієнтованих дисциплін"; у 2013 р. — відзнакою Міністерства культури України "За досягнення в розвитку культури і мистецтва", у 2019 р. — Золотою медаллю Національної академії мистецтв України, у 2024 р. — Почесною грамотою Харківської обласної військової адміністрації.

Матеріали щодо наукової й педагогічної діяльності Н. Кушнарєнко уміщено в "Українській бібліотечній енциклопедії" (2015), "Енциклопедії сучасної України" (2016), численних статтях та ін. До 50-, 55-, 60- та 70-річчя від дня народження ученої (2000, 2005, 2010, 2020) вийшли друком біобіографічні покажчики "Наталія Миколаївна Кушнарєнко" в серії "Видатні педагоги Харківської державної академії культури" та ін.

Професійні досягнення та безперечно високий авторитет Наталі Миколаївни серед науковців і практиків назавжди залишаться для її учнів, колег та послідовників взірцем самовідданого служіння обраній справі. Світла пам'ять про Наталю Миколаївну житиме в серцях тих, хто її знав, поважав і любив.

*Алла Соляник,
докторка педагогічних наук, професорка,
проректорка з наукової роботи
Харківської державної академії культури*

До уваги передплатників!

Угоду щодо передплати на видання Книжкової палати України можна укласти безпосередньо з установою.

Звертайтеся у відділ підготовки та розповсюдження видань

тел. (044) 292-65-73

e-mail: vydannya@ukrbook.net

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ПР від 31.12.2015.

Формат 60x84¹/₈. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 62 пр. Зам. 11.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html